

A continuació anoto els apartats en què la bibliografia es troba dividida i els estudiosos que han tingut cura de cada un d'ells: A) Bibliografia general i Història de la Filologia romànica, per Walther Ebisch. — B) Lingüística: 1) Lingüística general i indogermànica, amb inclusió de la Fonètica general, per Curt Beyer; 2) Llengües substrats, per C. Beyer; 3) Llatí, especialment ll. vulgar, ll. tardà i ll. medieval, per C. Beyer; 4) Llengües superstrats, per C. Beyer; 5) Lingüística romànica en general, per Werner Hering; 6) Romanès, per Martin Block; 7) Italià, per Erich Pope (després en col·laboració amb Arno Tausch; després per Heinz Martius); 8) Sard, per E. Pope (després per H. Martius); 9) Reto-romànic, per Heinrich Kuen; 10) Francès i gallo-romànic en general, per W. Hering; 11) Provençal, per W. Hering; 12) Català, per R. Aramon i Serra (després en col·laboració amb Alwin Kuhn); 13) Espanyol i ibero-romànic en general, per A. Kuhn; 14) Portuguès, per A. Kuhn. — C) Història literària: 1) Literatura general i romànica, per A. Kuhn; 2) Literatura llatina medieval, per C. Beyer; 3) Literatura romana, per M. Block; 4) Literatura italiana, per August Buck; 5) Literatura reto-romànica, per H. Kuen; 6) Literatura francesa, per A. Buck, A. Kuhn i Daniel Honsberg (després per A. Kuhn); 7) Literatura provençal, per W. Hering; 8) Literatura catalana, per R. Aramon i Serra (després en col·laboració amb A. Kuhn); 9) Literatura espanyola, per A. Kuhn; 10) Literatura portuguesa i brasilenya, per A. Kuhn.

Uns bons índexs d'autors (de 82, 49 i 47 pàgines), posats al final de cada volum, faciliten molt el maneig d'aquesta indispensable bibliografia.

R. A. i S.

The Year's Work in Modern Language Studies. By a number of scholars. Edited for the Modern Humanities Research Association by WILLIAM J. ENTWISTLE, with the assistance of L. W. TANCOCK. Vol. V. Oxford University Press-London, Humphrey Milford, 1935. VIII+214 pàgs. — Vol. VI. Cambridge, At the University Press, 1936. VIII+228 pàgs. — Edited for the Modern Humanities Research Association by WILLIAM J. ENTWISTLE, L. W. TANCOCK and A. GILLIES. Vol. VII. Cambridge, At the University Press, 1937. VI+282 pàgines.

Amb aquests tres volums és continuat, per als anys 1933-1936, l'esforç que la Modern Humanities Research Association havia fet de recollir orgànicament la bibliografia lingüística i literària més important de les llengües modernes.¹ La responsabilitat de la direcció, que fins al vol. IV pesava exclusivament damunt les espatlles del Prof. Entwistle, la comparteix aquest en els vols. V i VI amb el Prof. Tancock, i en el vol. VII amb els Profs. Tancock i Gillies.

La bibliografia es divideix en els sis grups essencials que presentava ja el vol. IV, és a dir: estudis de llatí medieval, llengües i literatures romàniques, estudis germànics, estudis cèltics, estudis eslaus i estudis de grec modern. Ací ens interessen especialment els dos primers.

Els diversos capítols d'aquests són redactats pels següents estudiosos: Estudis de llatí medieval, per F. J. E. Raby. — Estudis italians: Filologia

1. Vegeu la meua recensió dels quatre primers volums, *AOR*, VII (1934) 264-266.

italiana (amb inclusió del sard i del reto-romànic), per B. Migliorini; Literatura italiana fins al Renaixement, per C. Foligno (rubricat després Pre-Renaixement i redactat per W. Ll. Bullock); Humanisme i Renaixement, per A. Ungaro; Segles XVIII i XIX, per E. R. P. Vincent. — Francès i Provençal: Filologia romànica, provençal, francès, per A. Ewert; Literatura francesa medieval, per C. I. Wilson (després per E. A. Francis); Segle XVI, per H. W. Lawton; Segle XVII, per K. T. Butler; Segle XVIII, per H. Bibas; Període romàntic, per M. E. I. Robertson (després per L. W. Tancock, després per R. Niklaus); Segle XIX (post-romàntic) i actual, per G. T. Clapton (després per L. W. Tancock, després per R. Niklaus); Estudis provençals, per H. J. Chaytor. — Estudis hispànics: Estudis catalans, per Ig. González-Llubera; Filologia espanyola, per Ig. González-Llubera; Literatura medieval espanyola, per Ig. González-Llubera; Literatura clàssica i moderna espanyola, per W. C. Atkinson; Estudis portuguesos, per A. A. Rodrigues; Basc, per R. Gallop (després per W. J. Entwistle). — Estudis romanesos, per W. J. Entwistle.

No cal ací insistir sobre l'excel·lència i el bon sentit crític d'aquests diversos butlletins bibliogràfics anuals, ni tampoc sobre la utilitat dels índexs amb què cada volum es clou. Quant a la seva estructuració, no em sembla massa encertada, des d'un punt de vista estrictament científic, la inclusió dins de l'italià dels estudis dedicats al sard i al reto-romànic. És així mateix discutible, i es presta a confusions, el fet d'agrupar en un sol apartat la bibliografia lingüística romànica general amb la francesa i la provençal. D'altra banda, la formació de grups de capítols amb un criteri preponderantment geogràfic no sembla massa defensable en una obra de caràcter lingüístic. Respecte a això no sabia deixar de cridar l'atenció sobre l'estructuració de la bibliografia romànica de la *ZRPh* publicada darrerament sota la direcció del Prof. Alwin Kuhn.²

R. A. I S.

Sintaxis històrica de la lengua latina, por M. BASSOLS DE CLIMENT. Tomo I: *Introducción, Género, Número, Casos*. Tomo II, 1: *Las formas personales del verbo*. Barcelona, Instituto Antonio de Nebrija (CSIC), 1945-1948. xxx+512 pàgs.; xxxii+668 pàgs.

L'empresa del Sr. Bassols de Climent, professor de la Universitat de Barcelona, és veritablement ambiciosa en els dominis de la filologia clàssica. Cinc toms — els dos primers dividits cada un en dues parts — formaran el corpus de la seva sintaxi històrica del llatí, una de les més extenses que fins ara s'hagin intentat. Veus ací l'esquema total de l'obra: I. Les categories nominals: 1. Introducció, gènere, nombre i cas; 2. Adjectius, pronoms, adverbis. II. Les categories verbals: 1. Les formes personals del verb; 2. Les formes nominals del verb. III. L'oració simple. IV. L'oració complexa. V. Estilística. D'aquestes set parts han sortit fins ara la I, 1 (1945) i la II, 1 (1948). Potser fins al moment de redactar aquest últim volum, objecte del present comentari, no s'havia adonat el Prof. Bassols de la importància que revesteix una obra de tal condició tant per als filòlegs en general com per als romanistes. Si l'exposició del gènere, del nombre i del cas servia, més aviat, de punt de partida per a registrar una sèrie

2. Cf. la recensió anterior.